

DANSK ENERGI MENER

Frihed under ansvar er vejen til grønnere og billigere varme

Danskernes opvarmning er under forandring, hvor nye teknologier og aktører kan være med til at levere grøn, innovativ og billig varme. Det kalder på en tidssvarende regulering, hvor fjernvarmeselskaber får mere frihed og handlerum til at kunne levere et grønt og billigt produkt

Udbygningen af fjernvarmen og naturgasnettet i kølvandet på 1970'ernes oliekrise, var på mange måder forud for sin tid. Danskerne fik en komfortabel og moderne varmesforsyning, hvor vi udnyttede overskudsvarme fra elproduktionen og brugte vores naturgas fra Nordsøen. Og undervejs blev vi dygtige til at omdanne affald og landmændenes halm til at varme danskernes stuer op.

Den politiske satsning på at erstatte oliefyr rundt i hjemmene med en udbygning af fjernvarmenettet var på sin tid politisk visionær og rigtig. Vi står i dag med et veludbygget fjernvarmenet. Det har skabt flotte resultater til gavn for fællesskabet, forsynings sikkerheden og vores klima.

Men tiderne skifter. Varmesektoren forandrer sig markant i disse år. Nye grønne teknologier og aktører melder sig klar til at gøre danskernes varme endnu grønnere og billigere. Det lover godt for fremtiden, men den positive udvikling kommer ikke af sig selv. Det kræver nytænkning – også politisk.

Fjernvarmen er udfordret

Fjernvarmesektoren er af historiske grunde dybt reguleret. Det har historisk givet god mening, men fremadrettet skal vi passe på, at reguleringen ikke bliver en hæmsko for fjernvarmeselskabernes muligheder for at bidrage til den grønne omstilling. Samtidig ser vi faldende priser på små varmepumper, som derfor mange steder kan gå hen og blive en økonomisk attraktiv måde at producere sin egen grønne varme på. Forbrugerne har dermed fået et reelt grønt alternativ, som skaber en helt ny situation på varmeområdet. Det udfordrer fjernvarme som produkt. Det skal vi reagere på.

Fjernvarmeselskaberne skal have den bedste mulighed for at kunne levere grøn fjernvarme til billige penge. Hvis vi skal lykkes med det, er svaret ikke længere detaljstyring og "one size fits all" regulering. I stedet skal beslutningstagere anerkende, at selskaberne er vidt forskellige, befinder sig i forskellige situationer og ønsker at gå forskellige grønne veje.

Giv fjernvarmeselskaberne frihed til at påtage sig ansvar

Dansk Energi ønsker at ansvaret for at fremtidssikre fjernvarmen placeres dér, hvor det hører hjemme – lokalt hos fjernvarmeselskaberne! De skal have mere frihed og ret til at bestemme, hvordan de vil investere med øje for, hvad der skaber værdi for netop deres kunder, for dem selv og for samfundet – og ikke med øje for, hvad der passer bedst ind i en reguleringsramme.

Konkret foreslår vi blandt andet, at fjernvarmeselskaberne *frivilligt* skal kunne tilvælge konkurrencen, de steder hvor det er muligt, og hvor man ønsker at byde den velkommen. Til gengæld skal de varmeselskaber, som tilvælger konkurrence, kunne træde ud af den kommende monopolregulering med indtægtsrammer og benchmarking. Det vil styrke varmeselskabernes muligheder for at kunne tilpasse sig en ny virkelighed med nye udfordringer og muligheder. Men det vil også påføre dem et tydeligt ansvar for at tage fremtidssikrede grønne investeringsbeslutninger, hvis de vil sikre, at forbrugerne ønsker at benytte fjernvarme på kort og langt sigt.

Tiderne skifter

Varmesektoren forandrer sig markant i disse år. Nye grønne teknologier og aktører melder sig klar til at gøre danskernes varme endnu grønnere og billigere. Det lover godt for fremtiden, men den positive udvikling kommer ikke af sig selv. Det kræver nytænkning – også politisk.

Dansk Energi ønsker

Dansk Energi ønsker at ansvaret for at fremtidssikre fjernvarmen placeres dér, hvor det hører hjemme – lokalt hos fjernvarmeselskaberne! De skal have mere frihed og ret til at bestemme, hvordan de vil investere med øje for, hvad der skaber værdi for netop deres kunder, for dem selv og for samfundet – og ikke med øje for, hvad der passer bedst ind i en reguleringsramme.

Danskernes opvarmning undergår store forandringer

Dansk Energi's '**varmeoutlook 2018**' viser, at der er tre stærke udviklingstendenser, der er med til at forandre alle dele af den danske varmesektor. Tendenserne bør man nøje forholde sig til, når man politisk skal lægge rammerne for fremtidens varmesektor.

Tre udviklingstendenser

Fra sort til grøn

Olie, kul og gas erstattes af grøn energi. Nye grønne teknologier vender op og ned på, hvordan vi producerer vores varme – både på varmeværkerne og direkte i hjemmene. Det drejer sig om solvarme, store og små varmepumper, overskudsvarme fra industrien, geotermi, biogas og inden for en årrække et udvalg af lagringsteknologier.

Fra monopol-status til reelt konkurrencepres i nogle områder

Fjernvarme er historisk blevet betragtet som et naturligt monopol i de områder, hvor der er udbygget med fjernvarme. Den teknologiske udvikling indenfor fjernvarmeproduktion, nye aktører, som byder sig til og prisfaldet på små varmepumper i hjemmene skaber en ny situation, hvor monopoltilstanden de facto er under afvikling. Allerede i dag ser vi et betydeligt konkurrencepres på varmeproduktionen, og i fremtiden vil vi også se det blandt slutkunder i takt med at små varmepumper falder i pris og afgifterne bliver reduceret. Det skaber et naturligt prisloft for, hvad forbrugerne er villige til at betale for sin varme.

Fra ensartet til mangfoldig fjernvarmesektor

Fjernvarmesektoren har udviklet sig fra at være en ensartet størrelse med kul og naturgas som omdrejningspunktet, til at blive mere mangfoldig i takt med, at det er blevet muligt at producere fjernvarme på nye og forskellige grønne teknologier. Vi ser, at nye aktører, som vi normalt ikke forbinder med fjernvarme, ønsker at bidrage med innovative løsninger og risikovillig kapital. Det gør på alle måder fjernvarmesektoren mere mangfoldig og dermed mindre sammenlignelig.

Regulering kan spænde ben for fjernvarmens grønne investeringer og konkurrencekraft

Fjernvarmesektoren kigger fra 2020 ind i en økonomisk monopolregulering baseret på indtægtsrammer med generelle og individuelle effektiviseringskrav baseret på benchmarking.

Man har dermed politisk valgt at regulere sektoren ud fra en antagelse om, at den er ensartet, sammenlignelig og har monopolstatus. Det står i kontrast til analysens resultater, og kan føre til forkerte investerings- og driftsbeslutninger i sektoren. Det vil stille fjernvarmen dårligt overfor individuelle forsyningsformer, som ikke bebyrdes af rigid og administrativ tung regulering. Det kan ende med at spænde ben for potentialet for grøn og billig fjernvarme.

Indtægtsrammeregulering med individuelle effektiviseringskrav baseret på benchmark

Begrænser grønne investeringer

Hvis et selskab er effektivt og reducerer sine omkostninger i det ene år, sættes loftet over omkostninger ned året efter. Dermed begrænser reguleringen alt andet lige selskabet i at kunne foretage en stor grøn anlægsinvestering efterfølgende.

Skaber store risici for varmeselskaber

De mange steder, hvor det ikke er muligt at finde lignende varmeselskaber at sammenligne med, vil effektiviseringskrav på basis af benchmarking give helt vilkårlige resultater, som varmeselskaber hverken kan forudse eller afværge. Det skaber en tilstand af usikkerhed, som begrænser innovation og investering i nye grønne løsninger.

Ikke attraktiv for nye aktører

Den besluttede regulering rummer ikke tilstrækkelig mulighed for, at nye aktører med specifikke kompetencer og risikovillig kapital, kan få et rimelig afkast af sine investeringer i grøn fjernvarme. Vilkårige effektiviseringskrav, som kan gribe retroaktivt ind i kontrakter og aftaler, vil spænde ben for, at der kan foretages investeringer med et forretningsmæssigt sigte.

Fører til suboptimale investeringer

Selskaber kan forfalde til at foretage investeringer på suboptimale tidspunkter for at "passe ind" i deres indtægtsramme. Det kan både føre til over- og underinvesteringer til skade for forbrugerpriser.

Giver administrative byrder

Reguleringen pålægger selskaberne en stor mængde administrativt arbejde, som i sig selv giver ekstra omkostninger og er med til at spænde ben for at fjernvarmen forbliver et attraktivt produkt.

Giv fjernvarmeselskaber frihed under ansvar

Dansk Energi ønsker at ansvaret for at fremtidssikre fjernvarmen i højere grad placeres dér, hvor det hører hjemme – lokalt hos fjernvarmeselskaberne! Det vil give selskaberne den bedste mulighed for at kunne levere grøn fjernvarme til billige penge. Det kræver, at beslutningstagere anerkender, at selskaberne er vidt forskellige, befinder sig i forskellige situationer og ønsker at gå forskellige grønne veje.

Dansk Energi anbefaler

1

Fjernvarmeselskaber skal frivilligt kunne vælge konkurrencen til

Fjernvarmeselskaber inkl. varmeproducenter skal frivilligt kunne vælge konkurrencen. Konkurrence kan både være konkurrence om at levere den billigste fjernvarmeproduktion, og det kan være konkurrence om varmekunder, hvis disse har et reelt alternativ. Konkurrence om varmekunder forudsætter, at fjernvarmeselskabet vælger at give afkald på at benytte tilslutnings- og forblivelsespligt, hvis disse eksisterer.

Til gengæld skal fjernvarmeselskaber inkl. varmeproducenter, som vælger konkurrence til, kunne undtages fra monopolreguleringen. De aktiviteter som konkurrenceudsættes skal i stedet underlægges konkurrenceregler. Det betyder frihed til at bestemme over egen investering og drift, herunder hvor man ønsker at levere varme. Men det påfører også selskaberne et tydeligt ansvar for at sikre, at fremtidige investeringer og drift sker med den rette varsomhed og øje for, at man skal være det mest attraktive valg for varmekunderne også om 5, 10 eller 20 år.

2

Gør op med 'One size fits all'

Fjernvarmesektoren er forskellig og skal reguleres derefter. Man skal politisk og fra myndighedernes side tage et opgør med tanken om, at vi udvikler sektoren bedst ved at behandle den ens. Monopolregulering i form af indtægtsrammer baseret på benchmarking kan fortsat give mening, de steder, hvor forandringen i varmesektoren endnu ikke er slået igennem, og hvor der er tilstrækkelig ensartethed til at benchmarking er mulig. Men udgangspunktet må være at give selskaberne retten til selv at fremtidssikre fjernvarmen i sit eget område. Hvad der er den rette løsning, må være op til det enkelte selskab at beslutte.

3

Skab rammer som giver plads til nye aktører

Vi skal sikre, at de erklærede ambitioner fra nye aktører, der ønsker at investere i grøn fjernvarme fx geotermi, reelt kan gennemføres. Det kan sætte den grønne omstilling af varmesektoren i et nyt gear. Derfor skal den fremtidige regulering skabe sikkerhed for, at der kan indgås langsigtede aftaler mellem varmekøber og varmesælger under tilstrækkeligt konkurrenceprægede forhold - og dermed forbrugerbeskyttelse-, og hvor varmesælger kan opnå et forretningsmæssigt rimeligt afkast uden at risikere at blive ramt af vilkårlige effektiviseringskrav. Ellers undermineres muligheden for at indgå langsigtede varmekontrakter med varmekøbere. Derfor skal denne typer af aftaler kunne undtages fra monopolregulering.

4

Økonomiske rammer skal fremme grøn varme

Tilskud og afgifter skal indrettes, så fjernvarmeselskaber og forbrugere i hele landet kan få økonomi i at erstatte fossil energi med et grønt varmevalg. Det gælder ikke mindst i forhold til at sikre, at fjernvarme på kul hurtigst muligt bliver udfaset og erstattet med lokale grønne valg. Samt at de sidste oliefyre udfases nu og at man fra politisk side planlægger en glidende udfasning af naturgas, så dette sker i god tid inden 2050.

De steder, hvor el og fjernvarme produceres samtidig spiller elproduktionen ind på økonomien i kraftvarmeværkets fjernvarmeproduktion. Det er derfor essentielt, at der sker en modernisering af vores måde at sikre elforsyningsikkerheden. Alle de ydelser, som bidrager til elforsyningsikkerheden, skal have en pris og dermed en betaling fra Energinet til dem, der leverer.